

ת"פ 37688/12/16 - מדינת ישראל נגד מוחמד שוק

בית משפט השלום בקריות
ת"פ 37688-12-16 מדינת ישראל נ' שוק

לפני	כבוד השופטת איילת השחר ביטון פרלה
בעניין:	מדינת ישראל
	נגד
	מוחמד שוק
המאשימה	
הנאשם	

גזר דין

בהכרעת הדין מיום 8.3.19 הרשעתי את הנאשם בגניבה - עבירה לפי סעיף 384 לחוק העונשין, התשל"ז 1977 (להלן: חוק העונשין) ובהתפרצות למגורים - עבירה לפי סעיף 406 (ב) לחוק העונשין.

עובדות כתב האישום:

לפי עובדות האישום שהנאשם הודה בהן, במועדים הרלוונטיים לכתב האישום עבד 'אסמעיל' (להלן: האחר) בשיפוצים במלון 'חופית' בשבי ציון; בסמוך למלון התגורר מר צ.מ. (להלן: נפגע העבירה) בבית קרקע שחלונותיו מסורגים ושנהג להותיר באדן חלון הסמוך לדלת הבית מפתח לדלת הכניסה בעבור עוזרת הבית.

ביום 6.12.16, בסמוך לשעה 8:30, הגיע הנאשם לשבי ציון ולאחר שהאחר הצביע לנאשם על בית נפגע העבירה כיעד להתפרצות - פרצו השניים בצוותא חדא לבית נפגע העבירה; הנאשם פתח את הדלת הראשית של בית נפגע העבירה באמצעות המפתח שהניח הנפגע על אדן החלון ונכנס לבית, בעוד האחר נותר מחוץ לבית לתצפת לבל יופרעו במעשיהם בידי אחרים.

בהמשך לאמור וכפי שעולה מהעובדות שבהן הודה הנאשם, הנאשם והאחר גנבו מתוך הבית 700 אירו מתוך כספת קיר ששבר הנאשם באמצעות פטיש, ₪ 300 שהיו מונחים על שולחן הסלון, 4 מטבעות זהב של נפגע העבירה שקיבל בירושה ושוויים 15,600 ₪, שלושה שעונים בשווי של 18,000 ₪, מברגה מסוג פיוניר, קורקינט בצבע שחור שנפגע העבירה העריך את עלותו בשווי 4,500 ₪ ושני לדרמנים עם מברגה שנפגע העבירה העריך את עלותם בשווי 1,600 ₪.

ראיות לעונש:

מטעם המאשימה הוגש גיליון רישומו הפלילי של הנאשם (ע/1) ממנו עולה כי לחובתו 8 הרשעות קודמות בגין עבירות אלימות, רכוש, פגיעות בסדרי השלטון והמשפט וסמים. אחרונת הרשעותיו היא בגין עבירת החזקת סמים לשימוש עצמי

מיום 24.10.13; עוד ניתן ללמוד מגיליון הרשעותיו של הנאשם כי מרבית העבירות שביצע בעבר הן בתחום עבירות הרכוש, כאשר אחרונת העבירות שביצע בתחום זה היא מיום 22.10.13.

בנוסף, הגישה המאשימה כראיות מטעמה דו"ח מסכם חקירת מז"פ (ע/2), ובו תצלומים המתעדים את אי הסדר שחולל הנאשם בבית נפגע העבירה במהלך מעשה הפריצה והגניבה; עוד הוגשו העתק מכתב אישום ומפרוטוקול הליך ת"פ 63022-10-13 (שלום קריות), המלמדים כי לחובת הנאשם מאסר בר הפעלה בן 7 חודשים שנגזר עליו ביום 15.1.14 לבל יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרור ממאסר עבירת רכוש למעט עבירה לפי סעיף 413 לחוק העונשין(ע/3).

טיעוני הצדדים:

בטיעוניה הכתובים לעונש (ע/4) עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם כך שקצהו התחתון יהא 18 חודשי מאסר בפועל וקצהו העליון יהא 36 חודשי מאסר בפועל; נטען כי כב' השופט טורס קבע מתחם עונש הולם בעניינו של האחר - שקצהו התחתון הוא 8 חודשי מאסר בפועל וקצהו העליון הוא 24 חודשי מאסר בפועל; ואולם, כך נטען, הואיל וחלקו של האחר הוא משני לחלקו של הנאשם שלפניי, כפי שגם נקבע בגזר הדין של האחר- יש לקבוע בעניינו של הנאשם מתחם שונה.

לטענת המאשימה, הנאשם פגע בערכי הקניין ושלוות חייו של הפרט; עוד נטען כי הנאשם ביצע המעשים עם אחר בחלוקה ברורה של תפקידים, כאשר לאחר היה תפקיד משני; זוהי, כך נטען, נסיבה שמשפיעה על קביעת מתחם עונש הולם חמור מזה שנקבע אשר לאחר. המאשימה, סמכה עתירתה לעריכת הבחנה בין הנאשם לבין האחר אף בשל כך שלחובת האחר עבר פלילי פחות מכביד מעברו של הנאשם.

בתמיכה לטיעוניה אוזכרה פסיקה שלשיטת המאשימה מלמדת על מדיניות ענישה התומכת במתחם הענישה שלו עתרה (רע"פ 916/17 בוסקילה נ' מדינת ישראל (18.4.17); רע"פ 5090/13 חסן נ' מדינת ישראל; ע"פ (מחוזי חיפה) 42160-10-12 מדינת ישראל נ' רשואן; רע"פ 509/11 אבו דייה נ' מדינת ישראל; ע"פ (מחוזי חיפה) 17277-02-13 מדינת ישראל נ' פנחסוב; ת"פ (שלום נתניה) 42925-02-15 מדינת ישראל נ' ניסימוב; ת"פ 7737-02-14 (שלום קריית שמונה)).

באשר לעונש המתאים לנאשם, נטען כי האינטרס הציבורי גובר על האינטרס הפרטי של הנאשם ובכלל זאת גובר על נסיבות חייו כפי שפורטו מפי ההגנה וכפי שהובאו בתסקירי שירות המבחן; עוד נטען כי יש לזקוף לחובת הנאשם היותו בעל עבר פלילי שרובו בתחום עבירות הרכוש וכן העובדה שריצה בעברו עונשי מאסר; לטענת המאשימה, יש לראות בנאשם כמי שבחר בעבריינות כדרך חיים.

בהתייחס לתסקיר שירות המבחן, סברה המאשימה כי אין לתת משקל משמעותי להמלצות התסקיר, הואיל ומדובר בהמלצה שניתנה לאחר 'תזוזה ראשונית' בתובנת הנאשם באשר זיהוי הכשלים שהביאוהו לביצוע העבירות. עוד נטען כי עולה מאחד התסקירים שהוגשו שבמהלך ההליך הנוכחי, החל הנאשם בשימוש בסם מסוכן. במצב דברים זה, כך נטען,

אין מקום לאמץ את המלצות שירות המבחן לניתוב ההליך בדרך שיקומית - הן בשל העבירות שביצע הנאשם ונסיבותיהן והן בשל נסיבותיו של הנאשם ועברו הפלילי - לרבות קיומו של מאסר על תנאי להפעלה.

לאור האמור, עתרה המאשימה לקביעת עונשו של הנאשם בגבול העליון של המתחם שלו היא טענה, לצד הפעלת המאסר המותנה בן 7 חודשים - כך שירוצה במצטבר לעונש המאסר שייגזר על הנאשם בהליך זה; כמו כן, השתת רכיבי ענישה נלווים - מאסר על תנאי, קנס גבוה ופיצוי לנפגע העבירה.

מנגד, ב"כ הנאשם עתר בטיעונו לעונש לדחות את עתירת המאשימה לקביעת מתחם כנטען מפיה; נטען כי במקרה חמור מנסיבותיהן של העבירות שביצע הנאשם נקבע מתחם שקצו התחתון הוא 6 חודשי מאסר בפועל וקצו העליון הוא 24 חודשי מאסר בפועל (ע"פ 1592/14 נתשה נ' מדינת ישראל (10.7.14)). לשיטת ההגנה יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בנסיבות ביצוע העבירות בידי הנאשם כך שקצו התחתון יהא מאסר מותנה וקצו העליון יהא מאסר בן שנה.

בעניינו של הנאשם, עתרה ההגנה לחריגה ממתחם העונש ההולם ולהארכת תנאי המאסר שישנו לחובת הנאשם. נטען כי הנאשם הוכיח שהתקיימו בעניינו התנאים שהתוותה הפסיקה לסטייה ממתחם העונש ההולם; הנאשם גילה במשך תקופת ניהול ההליך מוטיבציה לשיקום שאותותיה באים לידי ביטוי בשילובו בהליך הטיפול, המלצת שירות המבחן ונסיבות חייו שהשתנו ומצביעות על ניהול אורח חיים נורמטיבי.

עוד נטען כי במהלך ניהול ההליך, שהה הנאשם תקופה במעצר ולאחר מכן בתנאי מעצר בית מגבילים במשך כשנה; במהלך תקופה זו, כך נטען, השתנה הרכב משפחתו וכיום הוא אב לשני ילדים קטנים ולכן השפעה על התייחסותו לחייו. לטענת ההגנה, אימוץ דרך השיקום תשיג את מטרת ההליך לא רק בהיבטי התועלת לנאשם כי אם גם במושגי האינטרס החברתי הכללי מעצם חזרת הנאשם לחיק החברה. אם נדרש, כך נטען, לייצר הלימה בין נסיבות ביצוע העבירות לבין התוצאה המשפטית, ניתן לעשות כן בהארכת צו המבחן מעבר לתקופה בת השנה שעליה המליץ שירות המבחן.

בשולי טיעונו ביקש ב"כ הנאשם להסתייג מההבחנה שביקשה המאשימה לערוך בין הנאשם לאחר; לטענת ההגנה אין לעשות הבחנה בין השניים, הגם שלכל אחד מהנאשמים היה חלק פיזי אחר בביצוע העבירות.

אחרון הדוברים, הוא הנאשם, ציין כי מזה תקופה שהוא עושה מאמצים לרכוש כלים בקבוצה טיפולית ובשיחות פרטניות בשירות המבחן. הנאשם ציין כי היום הוא עושה מאמץ לא רק למענו כי אם למען האישה והילדים. הנאשם ציין כי הציע לקחת חלק בצדק מאחה ולבקש סליחה מנפגע העבירה ואף ביקש לפצותו, אך הדבר לא הסתייע. לפי דבריו מוכן לעשות זאת גם לאחר גזר הדין וללא קשר לגזר הדין בעניינו.

מתחם העונש ההולם:

לאחר שקילת הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה והנסיבות הקשורות בעבירות שאותן ביצע הנאשם לא מצאתי לקבוע מתחם עונש אחר מזה שקבע כב' השופט טורס בעניינו של האחר (ראה גזר דין מיום 17.9.17 בת"פ 37798-12-16 מדינת ישראל נ' אסמאעיל שווק); אמנם, כפי שעולה מגזר הדין, צוין בו כי המתחם שנקבע לקח בחשבון את חלקו הקטן יחסית של האחר בביצוע העבירה (ראה סעיף 9 לגזר הדין); ואולם, בהינתן השילוב 'שבילתו אין' בביצוע העבירות - כפי שעולה מהנסיבות של ביצוע העבירות המתוארות בעובדות כתב האישום ובהינתן הסקירה הענפה של הפסיקה שסקר כב' השופט טורס בקביעת המתחם מבחינת מהות- מצאתי שנכון להכיל על נסיבות ביצוע העבירות בידי הנאשם אותו המתחם.

למעשה, לא מצאתי להאריך על אודות ההיבט הנורמטיבי שעל בסיסו נקבע מתחם העונש ההולם וכן לא מצאתי להאריך על אודות מדיניות הענישה משום שגזר הדין בעניינו של האחר מפורט די הצורך אף לעניינינו (פסקאות 8-11); על בסיס האמור, אני קובעת את מתחם העונש ההולם באשר לרכיב המאסר כך שקצה התחתון הוא 8 חודשי מאסר בפועל וקצהו העליון הוא 24 חודשי מאסר בפועל.

השאלה, שעומדת על הפרק, היא שאלת החריגה ממתחם העונש ההולם - האם בנסיבות ביצוע העבירות ובנסיבותיו הנוכחיות של הנאשם, נכון לפרוץ לנאשם דרך לטובת שיקומו ולחרוג ממתחם העונש ההולם?

כבסיס למענה לשאלה זו, אסקור תחילה הדרך ממועד נטילת האחריות ועד למעמד גזר הדין.

ביום 8.3.18, הציגו הצדדים הסדר טיעון לפיו לאחר חזרת הנאשם מכפירתו יוגש כתב אישום מתוקן; הנאשם יודה בעובדותיו ויורשע; הוסכם בין הצדדים שההגנה תבקש להורות על זימון תסקיר והמאשימה מסכימה לכך "על בסיס נסיבות שהועברו לב"כ המאשימה טרם הדיון". יחד עם זאת, כך נטען, המאשימה לא תגביל עצמה להמלצות התסקיר ואף הוצהר שבכוונתה לעתור למאסר בפועל.

במעמד הצגת ההסדר, הביאו הצדדים לפניי הנתון ולפיו לחובת הנאשם מאסר בר הפעלה וההגנה מעוניינת ששירות המבחן ייתן דעתו המקצועית לגבי אפשרות הארכתו חלף הפעלתו; נטען מפי ההגנה כי למרות ששליחת הנאשם לתסקיר משמעה הותרתו בתנאים מגבילים במשך תקופה - הנאשם מעדיף מעורבותו של שירות המבחן וישנה נכונות מצדו לשינוי אורחות חייו לטובת שיקום.

ביום 3.7.18 לאחר קבלת תסקיר (להלן: התסקיר הראשון), במהלך דיון שנקבע לשמיעת טיעוני הצדדים לעונש, עתר ב"כ הנאשם לדחיית שמיעת הטיעונים; ב"כ הנאשם ציין כי אמנם התסקיר בעניינו של הנאשם המליץ להימנע ממיצוי הדין עם הנאשם ולהאריך את המאסר על תנאי בכפוף להעמדת הנאשם בצו מבחן למשך שנה לצד הטלת פיצוי ומע"ת. הגם שכך, נטען כי הנאשם מבקש להוכיח הירתמותו לטיפול ולהוציא אל הפועל את פוטנציאל השיקום שמצוי בו לפני גזירת דינו. עוד נטען כי הנאשם עותר לדחיית הטיעונים לעונש למרות התנאים המגבילים שבהם הוא מצוי תקופה ממושכת.

במעמד זה, טענו הצדדים לפני וכן הנאשם מימש זכותו לומר דברים, בציינו: "אני אעשה הכל כדי לא לאבד את האשה ואת החיים. אני מוכן לכל עונש. אני חושב שיש לי מה להפסיד. אני לא הבנתי את הטעות שעשיתי. אני מבקש הזדמנות אחרונה. עכשיו זה שונה עכשיו אני עם ילד."

בגמר הדיון נתתי החלטה ובה קבעתי הדברים הבאים:

"בטרם החלטתי בבקשה, הוריתי לצדדים לטעון טיעוניהם לעונש וכן אפשרתי לנאשם להתייחס לאפשרות שהדיון ידחה. בגזר דינו של כב' השופט טורס בעניינו של האחר, ישנה הבעת צער מצד בית המשפט על כך שהנאשם בתיק האחר לא השכיל להתגייס להליך טיפולי אשר בו יש מעבר לאינטרס הפרטי שלו, אינטרס ציבורי מובהק. הערתו של כב' השופט טורס בגזר דינו של האחר (סעיף 12 לגזר הדין), היתה לאור המלצות התסקיר בעניינו. יש טעם רב בטיעוניה של ב"כ המאשימה באשר לצורך העולה מנסיבות ביצוע העבירה להשתתף ענישה מוחשית; זאת בהצטרף לכך שכנגד הנאשם ישנו מאסר על תנאי בר הפעלה. יחד עם זאת, לנוכח הנסיבות שפורטו על ידי ב"כ של הנאשם וכפי שבאו לידי ביטוי בתסקירו של שירות המבחן, מצאתי להורות על הגשת תסקיר משלים. אציין כי אין בכך כדי לפתח ציפייה בלב איש באשר לענישה שתיגזר בתיק זה וזימונו של תסקיר משלים למעשה נועד כדי לספק בידי הכלים הנדרשים לצורך הכרעה בעניינו של הנאשם על נסיבותיו בעת הזו - לרבות בחינת פוטנציאל השיקום המצוי בו."

עוד בהחלטה זו הוריתי כדלקמן:

"בהתחשב בזה שהנאשם לא מצוי בפיקוח שירות המבחן ולמעשה לצורך הגשת תסקיר משלים ובחינת הפוטנציאל השיקומי, נדרשת התוודעות של שירות המבחן לנאשם. אני מורה על השמת הנאשם בפיקוח מעצרים אם ימצא שירות המבחן כי נכון שימצא בפיקוחם. מובהר כי צו פיקוח המעצרים ניתן בהסכמת הנאשם ובא כוחו ונועד להעמקת הקשר שבין שירות המבחן לבין הנאשם."

כמו כן הובהר באותה ההחלטה ש"אם שירות המבחן ימצא שאין מקום להגיש תסקיר משלים מחמת כך שאין מידע נוסף חדש ברשותו להציג לפני בית המשפט, יודיע על כך ותינתן החלטה בהתאם."

ביום 22.11.18, לאחר קבלת תסקיר משלים (להלן: התסקיר השני), חזר כל צד על טיעונו לעונש ושני הצדדים שמרו על עמדתם באשר לעונש המתאים לנאשם בנסיבותיו.

לאחר שמיעת טיעוני הצדדים, שב הנאשם וטען לזכותו באומרו: "אני נפגש עם שירות המבחן פעם בשבוע משעה 15:00 עד 17:00. אני יוצא מהעבודה תלוי באיזה יום לפעמים המפגש בין 12:00 ל- 15:00. מקום העבודה מודע לזה שאני צריך להגיע לשירות המבחן ומאפשרים לי לצאת. אני עכשיו בשיחות פרטניות ואמור להשתלב בטיפול הקבוצתי חודש הבא וזה יהיה פעמיים בשבוע. אני מתכוון להגיע. זה חלק מהשיקום שלי אני קיבלתי בסיס מקצינת המבחן וגם קיבלתי בטחון עצמי להתמודד עם מצבים דומים, זה מאפשר לי להביע את הדברים שאני מרגיש והחולשות שלי. אין לי קשר עם

האחר, אני כבר שלושה חודשים גר בעכו, עזבתי את מזרעה. אשתי לא עובדת היא ילדה לפני שבוע את הבן השני שלי. אני גם עובד, משלם שכירות. אני הבטחתי לעצמי קודם וגם לאשה לחיות חיים מכובדים ולגדל את הילדים שלי מכסף שלי ולא מכסף של גניבות".

לכאורה נדרש היה בעת ההיא לגזור את דינו של הנאשם, ואולם לאחר שמיעת הצדדים ודברי הנאשם, החלטתי כדלקמן:

"הדיון נקבע להיום להשלמת טיעוני הצדדים לעונש לאחר קבלת חוות דעת משלימה משירות המבחן. בדיון קודם טענו הצדדים בפני באריכות והיום השלימו טיעוניהם לעונש, כאשר ב"כ המאשימה חזר על טיעונו ובין היתר הסתמך על גזר הדין שניתן בעניינו של האחר על ידי כב' השופט טורס. אציין, כי אחד מהבסיסים לדחיית מועד הטיעונים לעונש להיום לצד התסקיר שניתן בעניינו של הנאשם, היה גזר דינו של כב' השופט טורס אשר ציין כי בעניינו של האחר אין מקום לחריגה ממתחם הענישה ואף הביע צער על כך שהאחר לא השכיל להתגייס להליך טיפולי אשר בו היה אינטרס לא רק אישי אלא גם ציבורי (פסקה 12 לגזר הדין של כב' השופט טורס בת"פ 37798-12-16).

ידוע שדרך השיקום ארוכה ומלאת קשיים והיא דורשת מאמץ לאורך זמן. שני התסקירים שהונחו לפני מבססים ניצני שיקום אך יש ממש בדברי ב"כ המאשימה כי מדובר בניצנים בלבד ובדרך שטרם הוכיחה עצמה מספיק כדי להסתמך עליה. בנסיבות אלה ובגישה הרואה בדרך השיקום חריגה ממתחם עונש הולם לא רק לטובת נאשם כי אם גם לטובת האינטרס הציבורי הכללי, מצאתי לדחות הדיון בעניינו של הנאשם ולאפשר הזדמנות לביסוס דרך השיקום שבה החל ללכת.

מובהר בזאת, כי אין בכך כדי ללמד על הענישה שתינתן בתיק זה וגם לא כדי לפתח ציפייה בקרב הנאשם באשר לעונש הסופי שייגזר".

בהמשך לאמור, הוריתי על זימון תסקיר משלים נוסף וצינתי לתשומת לב שירות המבחן כי "אם יחול שינוי כלשהו בדרך השיקומית שבה צועד הנאשם, כי אז ניתן להגיש הודעה לבית המשפט ללא תסקיר משלים והדיון בעניינו יוקדם לצורך מתן גזר דין".

ביום 7.3.19 חזרו הצדדים על טיעוניהם זאת לאחר קבלת התסקיר המשלים הנוסף (להלן: התסקיר השלישי) והמלצותיו עמו.

כשלב שני, אסקור הדרך, בראות עיני שירות המבחן, שעבר הנאשם עד הגיעה שעת גזר דינו:

מהתסקיר הראשון שנערך בעניינו ביום 27.6.18 עולה כי הנאשם לעת ההיא נשוי ואב לילד כבן שנה וחצי ורעייתו בחודשי הריון מתקדים. עלה כי הנאשם שהה כחודש בבית מעצר וכ-17 חודשים במעצר בית מלא בפיקוח אמו ורעייתו.

שירות המבחן סקר את מהלך חייו ומסקירה זו ניתן ללמדו כי הנאשם נישא לרעייתו לפני ביצוע העבירות שהרשעתי אותו בהן (בשנת 2014); עולה כי לאחר ביצוע העבירות, נולד לבני הזוג בנם בכורם וישנה כוונה מצד בני הזוג להעתיק מקום מגורים לטובת שילובו של הנאשם בדרך נורמטיבית הרחק מהסביבה המוכרת שמהווה עבורו גורם סיכון להידרדרות.

עוד סקר שירות המבחן הקשר עם הנאשם בהליכים קודמים שבהם לא היה הנאשם בשל לשינוי ולטיפול. נערכו בדיקות לגילוי שימוש בסמים ובבדיקה ראשונה נמצאו שרידי סם מסוג קנביס ובהמשך בדיקות נקיות; מצד הנאשם דווח על שימוש ספורדי בסם מסוכן על רקע הלחצים הקשורים להיותו במגבלת חירות והפסקה של השימוש מתוך רצון ליצור אורח חיים תקין ומתפקד.

שירות המבחן בחן את הרקע לביצוע העבירות הנוכחיות ואת מצבו הנוכחי של הנאשם וצוין כי ניכר שישנו זיהוי ראשוני מצד הנאשם לכשלו וקשייו - הן בהתנהלות בביצוע העבירות הנוכחיות והן בהתנהלות הכללית - תוך זיהוי והבנה של ההשלכות של אופן גדילתו על התנהלותו והתנהגותו השולית ופורצת החוק. עוד צוין כי הנאשם החל לבקש עזרה ולגלות הבנה כי שינוי יתאפשר רק בסיוע גורמים מקצועיים; לפי ראות שירות המבחן, הנאשם בשל ומביע נכונות להעמיק הברור של מהלך חייו לצורך שינוי מצבו, עמדתו ותפיסותיו התרבותיות האישיות וההתנהגותיות.

לאור האמור, התרשמות שירות המבחן, הייתה כי השתלבותו בהליך טיפולי במעורבות שירות המבחן יכולה לסייע להפנמה והפחתת הסיכון להישנות התנהגות עוברת חוק מצדו. משום כך הומלץ להעדיף את האפיק השיקומי ולנצל את ההליך הפלילי הנוכחי לצורך מינופו, הארכת תקופת התנאי והעמדת הנאשם במבחן במשך שנה, לצד הטלת פיצוי לטובת נפגע העבירה. צוין בתסקיר כי נשקלה האפשרות להמליץ על ביצוע של"צ ואולם לא הומלץ כאמור, לאחר שהנאשם היה מצוי תקופה ממושכת בתנאי מגבלות חירות שלא אפשרו השתלבותו בעבודה ועמדת שירות המבחן הייתה כי ישנה חשיבות לקידום מצבו הכלכלי כחלק מההליך השיקומי.

מהתסקיר השני שנערך בעניינו ביום 20.11.18 עולה כי הנאשם המשיך להתמיד בקשר הטיפולי עם שירות המבחן. בתסקיר צוין כי לאחר ביטול תנאי המעצר בחודש יולי 2018, החל הנאשם לעבוד במשך כשלושה חודשים ובשל פגיעה במהלך העבודה הפסיק לתקופה עד להחלמתו. עוד צוין כי בין לבין, נולדה בתו השנייה וכי בנו סובל מבעיות בריאותיות ונמצא במעקב רפואי.

מהתסקיר עלה כי הנאשם עזב את סביבת מגוריו כחלק ממאמציו לנתק קשרים קודמים שעלולים היו לחבל בדרך שיקומו; הנאשם שולב בתוכנית טיפול פרטנית וכן מבצע בדיקות שתן החל מיולי 2018 שנמצאו עד כה נקיות משרידי סם; עוד צוין כי הנאשם עתיד להשתלב במערך טיפול קבוצתי לשם חיזוק והטמעת השינוי המתבסס אצל הנאשם.

שירות המבחן ציין בתסקירו כי הנאשם הגיע בהתמדה ובאופן רציף למפגשים וכן גילה יכולת רבה לזהות מצבי סיכון וניצל את המרחב הטיפולי למציאת דרכי התמודדות אדפטיביים תוך עריכת שינוי בהתנהגותו ותפיסתו, ללא חיפוש 'קיצורי דרך'.

לנוכח נטילת אחריות על תוצאות מעשיו וגילויי אמפתיה שחש כלפי נפגע העבירה ורצונו לפצותו, נעשה ניסיון מצד שירות המבחן לקידום קיום הליך צדק מאחה.

שירות המבחן שב והמליץ כי לנוכח קיומו של תהליך משמעותי בכל תחומי חייו של הנאשם לשם שינוי מצבו והשקעת מאמצים מצדו בשיקום מצבו האישי, המשפחתי וההתנהגותי - ישנה חשיבות לאפשר מיצוי האפיק השיקומי, להאריך את תקופת המאסר על תנאי ולהעמיד הנאשם במבחן במשך שנה - שבמהלכה ימשיך הקשר הטיפולי; לצד זאת הטלת מע"ת ופיצוי לנפגע העבירה כרכיבי ענישה הרתעתיים.

מהתסקיר השלישי שנערך בעניינו ביום 28.2.19 עולה כי במהלך תקופת הדחייה לא נפתחו לחובת הנאשם תיקים פליליים והנאשם המשיך בקשר הטיפולי עם שירות המבחן. הנאשם, כך עולה מתסקיר שירות המבחן, התאושש מפציעתו ועובד מזה שישה חודשים כמפרנס יחיד. צוין כי לא התאפשר קיום הליך של צדק מאחה בנסיבות שאינן תלויות בנאשם.

מהתסקיר עולה כי לצד הקשר הטיפולי עליו דווח בתסקירים קודמים, שולב הנאשם החל מיום 18.12.18 בקבוצה טיפולית המתקיימת אחת לשבוע בשירות; הנאשם ממשיך הקשר הטיפולי עם שירות המבחן באופן רציף ומתמיד בהגעה למפגשים ובמוטיבציה לשיתוף ולשינוי.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם עורך תהליך משמעותי לשם שינוי מצבו, משקיע מאמצים בשיקומו וכיום ישנה הפחתה של הסיכון להישנות התנהגות פורעת חוק. המלצת שירות המבחן לאפשר לנאשם מיצוי האפיק השיקומי והמשך ההליך הטיפולי, תוך הארכת המאסר על תנאי, העמדתו במבחן במשך שנה והכללת רכיבי ענישה הרתעתיים של פיצוי נפגע העבירה ומאסר על תנאי.

העונש המתאים לנאשם בנסיבות העבירה:

לצורך קביעת העונש המתאים לנאשם בנסיבות העבירה יש מקום לתת משקל לנטילת האחריות מצד הנאשם ללא שמיעת ראיות והודאתו. עוד יש לתת משקל לשילובו בהליך שיקומי ממושך בשירות המבחן ולחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות שבמהלכו לא ביצע הנאשם עבירות נוספות. במהלך תקופה בת למעלה משנתיים, חל שינוי משמעותי בהרכב המשפחתי של הנאשם, במקום מגוריו, בנסיבותיו ובתובנותיו על המשך חייו. בעת הנוכחית הנאשם משולב במקום עבודה ונתמך טיפולית בידי שירות המבחן אשר מוצא בו כבעל פוטנציאל לעריכת שינוי של ממש.

מנגד וכאמור, נסיבותיהן של העבירות שביצע ומתחם העונש ההולם; כך גם מנגד, לחובת הנאשם מאסר על תנאי בר הפעלה וכן עבר פלילי - שאמנם אינו מהעת האחרונה, אך מנגד חובק עבירות רבות לצד עבירות נוספות כפי שפורט לעיל.

חריגה למטרות שיקום, אפשרית אף במידה ניכרת, כעולה מסעיף 40 לחוק העונשין, זאת כאשר הנאשם השתקם או שיש סיכוי של ממש שישתקם. יתרה מזו, החוק מאפשר אף בחומרה יתרה של עבירות חריגה ממתחם העונש ההולם, ובלבד שישנן נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן הגוברות על הצורך להישאר במתחם לרבות הנמקה של בית המשפט לחריגה.

תשתית עובדתית להוכחת שיקום, כך ניתן ללמוד אף מפסיקת בית המשפט העליון, ניתן לגבש באמצעים ראייתיים שונים ובראשם תסקיר שירות המבחן (ראו ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.18), פסקה 23 - להלן: עניין קרנדל).

בעניין קרנדל ציינה כב' השופטת ברק-ארז כי בין השיקולים שהיוו אמת מידה להערכת סיכויי שיקום, בפסיקת בתי המשפט נמנו: "המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה (ע"פ 7459/12 שיבר נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (20.6.2013); ע"פ 779/15, בפסקה 11; עניין אלקרינאוי, בפסקה 12; עניין סלב, בפסקאות 16-17; עניין שנהר, בפסקה 24). (שם, פסקה 24).

כב' השופטת ברק-ארז, מצאה להדגיש כי אין המדובר ברשימה ממצה של שיקולים ומבלי לקבוע מסמרות, כך צוין: "ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של סעיף 40ד(א). (שם, פסקה 25).

העדפת עקרון השיקום על פני עקרון ההלימה, במקרים המתאימים, תכליתה מובהקת - שילובו של הנאשם מחדש בחברה כאזרח שומר חוק המכיר בערכי החברה ובמוסכמותיה ואינו מסכן אותם עוד (ראו י. רבין וי. ואקי, דיני עונשין, כרך ג' 1492, מהדורה שלישית 2014).

הנה כי כן, סטייה ממתחם העונש ההולם למטרות שיקום משרתת לא רק את אינטרס הפרט כי אם ובעיקר את האינטרס החברתי של השבת עובר החוק לחיק החברה והגנה על החברה מפני עבירות עתידיות בידי עובר החוק; לעקרון השיקום 'כוח צנטריפוגלי' המרחיק את הנאשם אל מחוץ למעגל ביצוע עבירות לעתיד לבוא - הוא ובני ביתו המתחנכים על ברכיו. בעוד עקרון ההלימה נוקט גישה תהליכית לפיה - על הנאשם לתת הדין בהתאם ובהלימה לעבירה שביצע בעבר, בא עקרון השיקום ומקדש גישה תוצאתית שלפיה - נסוג מיצוי הדין לטובת עתיד שימנע חזרתיות והישנות ביצוע עבירות. המיקוד הוא לא בעבר - שם מצויה הסיבה, אלא בעתיד - שם מצויה התוצאה.

בעניינו של הנאשם, סקירת האמור בתסקירי שירות המבחן, שנערכו על פני תקופה משמעותית, מלמדים על מוטיבציה אצל הנאשם לעריכת שינוי והשתלבות מוצלחת בהליכים הטיפולים שהוצעו לנאשם; עוד עלה כי הנאשם הביע חרטה כנה על מעשיו והפגין אמפתיה כלפי נפגע העבירה עד כי הציע מיוזמתו קיומו של הליך צדק מאחה. אמנם, ניכר כי שינוי נסיבות חייו ובכלל זאת היותו לעת הזו אב לשני ילדים, היווה זרז וכוח מניע להירתמות הנאשם להליך הטיפול; ואולם

בכך אין פסול. לעיתים נדרשת 'רקמת תנאים', שהיא בבחינת צירוף נסיבות שעשוי להנביע התוצאות הרצויות בעבור הנאשם ובעבור החברה- כפי שניתן להיווכח באשר לנאשם שלפניי.

לפי סעיף 56 (א) לחוק העונשין, ישנה הסמכות תחת הפעלת תנאי להאריכו או לחדשו לתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים, "מטעמים שיירשמו" ואם בנסיבות העניין "לא יהיה צודק להפעיל את המאסר על תנאי".

בהקשר לחריג האמור, ציין בית המשפט העליון כי: " מובן שכלל שבתי המשפט ימעטו לחרוג מן הכלל של הפעלת התנאי, כך יגדל כוחו המרתיע של המאסר המותנה. אולם, במקרים החריגים, שבהם הצדק מחייב, יכול בית המשפט להעניק לנאשם הזדמנות נוספת ואחרונה לחזור למוטב (ראו: ע"פ 4517/04 מסראווה נ' מדינת ישראל) לא פורסם, 10.3.2005))" (ע"פ 11092/07 פלונית נ' מדינת ישראל (2.6.11), פסקה 15).

הבסיס שישנו בעניינו של הנאשם לחריגה ממתחם העונש ההולם למטרות שיקום, הוא הבסיס לקביעה כי לא יהיה צודק להפעיל את המאסר על תנאי וכך גם הטעמים המיוחדים - שבאים לידי ביטוי בדרך שהחל הנאשם ללכת בה - כמתואר בתסקירי שירות המבחן ומעצם העדר מעורבות בפלילים מאז ביצוע העבירות לפני למעלה משנתיים.

אזכיר שוב את הערת כב' השופט טורס בעניינו של האחר בפסקה 12 לגזר דינו כי יש להצר על כך שהנאשם לא השכיל להתגייס להליך טיפולי וכן כי: "נראה כי היה בכך לסייע לו אף מעבר לאינטרס המשפטי הצר הקשור בעונשו בתיק זה וזאת מהטעמים שפורטו בתסקיר".

מצאתי להזכיר הדברים בשנית, כהקדמה לקביעת עונשו של הנאשם ברוח האמור בתסקירים בעניינו.

אגב ניהול הליך זה, החל הנאשם דרך שהיא מבחינתו הזדמנות לשנות מדרכו למקום נורמטיבי עד לשובו לחיק החברה וגדיעת הרצף של התנהלות הפוגעת בו, במשפחתו ובחברה בכללותה.

לקחתי בחשבון התקופה בה שהה הנאשם במעצר, התקופה הממושכת בה שהה הנאשם בתנאים מגבילים וכן מאמציו לשנות מדרכו כפי שבאו לידי ביטוי בתסקירי שירות המבחן ובטיעוני ההגנה. אעיר כי ניתן היה לסיים ההליך מבחינת ההגנה לאחר הגשת התסקיר הראשון ואולם דווקא ההגנה היא שעתרה 'לתקופת מבחן' לצורך הוכחת שיקום ולפני מתן גזר הדין.

באשר לתקופת המבחן, מצאתי לקבוע תקופה שהיא מעבר לתקופה שהומלצה ואולם הארכתי אותה באופן מדוד; זאת לאחר שקילת תקופת היות הנאשם מחוץ לדרך הנורמטיבית והדרך שעליו לעבור בפיקוח ולהימצא במבחן לאור נסיבות ביצוע העבירות - מחד גיסא; מאידך גיסא, מתן ביטוי לתקופה שבה הנאשם 'עמד במבחן', במהלך ההליך דנן, בהיותו בצו פיקוח מעצרים ובקשר עם שירות המבחן כתשעה חודשים מעת עריכת התסקיר הראשון.

באשר לפיצוי, עולה מגזר הדין שניתן בעניינו של האחר כי נפגע העבירה קיבל מחברת הביטוח שביטחה את ביתו סך 37,000 ₪ בשל האירוע המתואר בעובדות כתב האישום (פסקה 4 לגזר הדין). אמנם אין בכך כדי לאיין פיצוי לטובת נפגע העבירה (ראו ע"פ 3116/13 קבלאן ואח' נ' מדינת ישראל (15.10.13), פסקה 14). ואולם, בנסיבות אלה, מצאתי 'כוח תורם' לגישה השיקומית ולפיה אחייב בפיצוי באופן מדוד ומבלי למצות ולהביא לידי ביטוי את מלא היקף הפגיעה הכלכלית בין רכיבי הענישה. אעיר כי האחר חויב בפיצוי בסך 3,000 ₪, כשלא נעלמה מעיני העובדה כי חיוב האחר בסכום האמור, הייתה לנוכח עובדה מוסכמת בין הצדדים באשר לדרך חלוקת הכספים בין הנאשם לאחר (עובדה שאינה חלק מהעובדות שבהן הודה הנאשם לפני).

סוף דבר,

אני גוזרת על הנאשם העונשים הבאים:

מחודשת בזאת תקופת התנאי של המאסר המותנה בן 7 חודשים, שהוטל על הנאשם במסגרת ת"פ 63022-10-13 (בית משפט השלום קריות) ביום 15.1.14 בשנתיים נוספות שתחלנה מהיום.

הנאשם יחתום על התחייבות כספית בסך של 5,000 ש"ח להימנע, במשך 3 שנים מהיום, מלעבור עבירת רכוש. אם הנאשם לא יחתום על ההתחייבות כאמור, יאסר לכפיית חתימת ההתחייבות למשך 3 ימים או עד שיחתום על ההתחייבות, לפי המוקדם.

מיום 16.2.2010

תיקון מס' 104

ס"ח תש"ע מס' 2229 מיום 16.2.2010 עמ' 384 (ה"ח 463)

ביטול סעיף 73

הנוסח הקודם:

התחייבות אחרים להימנע מעבירה

73. חשש בית המשפט להפרת השלום מצד נאשם שלא הורשע או מצד מתלונן שטען או העיד במשפט, רשאי בית המשפט לצוות שאותו נאשם או מתלונן יתן התחייבות להימנע מעבירה שיש בה אלימות תוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שנה אחת; ההתחייבות תהיה בסכום שקבע בית המשפט, ובלבד שלא תעלה על סכום הקנס שמותר להטיל בשל העבירה שממנה מתחייבים להימנע.

הנאשם ישלם פיצוי לנפגע העבירה בסך 5,000 ₪. התשלום יבוצע ב 10 תשלומים רצופים ושווים, החל מיום 15.4.19 ובכל 15 בחודש שלאחריו. אי עמידה באחד מהתשלומים תעמיד את יתרת הפיצוי לפירעון מיידי.

עמוד 11

הנאשם יעמוד בפיקוח שירות המבחן למשך 18 חודשים מהיום. מובהר לנאשם כי אם לא יעמוד במבחן, יוחזר עניינו לדיון בבית המשפט ודינו ייגזר מחדש.

המזכירות מתבקשת לשלוח העתק גזר הדין לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ב אדר ב' תשע"ט, 19 מרץ 2019, בהעדר הצדדים.